

HET GEBED.

ZONDAG 45.

Verklaring van de noodzaak en eigenschappen van het gebed.

De leer van de christelijke Catechismus bestaat voornamelijk uit de verklaring van drie stukken: 1. de Artikelen des geloofs, 2. de Tien Geboden, en 3. het Gebed des Heeren. De twee eerste zijn tot dusverre verklaard. Nu volgt de verklaring van het derde stuk. Om daartoe op een geschikte manier te komen, wordt in deze Zondagsafdeling allereerst in het algemeen de leer van het gebed behandeld, en daarvan worden deze twee zaken aangetoond: 1. De *noodzaak* van het gebed, Vraag 116. 2. De *eigenschappen*, die bij een goed en oprecht gebed vereist worden, Vraag 117-119.

Vraag 116. Waarom is het gebed de Christenen van node?

Antwoord. Daarom dat het het voornaamste stuk der dankbaarheid is, dat God van ons vordert a); en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken b).

- a) Ps. 50 : 14v., Jes. 43 : 21, Joël 2 : 32.
- b) Matth. 7 : 7v. en 11, Luk. 11 : 9v. en 13, Ps. 34 : 16, id. 145 : 18, Pil. 4 : 6, Hebr. 13 : 15.

Verklaring van Vraag 116.

Nu volgt tenslotte de bespreking van het *gebed*. Uit het antwoord blijkt, waarom in de orde van de Catechismus het laatst over het gebed gesproken wordt, n.l. omdat het 't voornaamste stuk der dankbaarheid is, dat God van ons vordert. Want de dankbaarheid, die wij aan God schuldig zijn voor onze verlossing uit onze ellendigheid (waarover het derde deel van de Catechismus handelt), bestaat uit twee delen, n.l. uit de ware bekering tot God, of een ijver tot alle goede werken, en uit een gedurige beoefening der gebeden. Over het eerste deel is tot nu toe in den brede gehandeld. Nu volgt zeer geschikt de verklaring van het tweede deel, n.l. het gebed. Er kunnen inzake het gebed tal van vragen (aan de orde) gesteld worden, maar de voornaamste zijn de volgende vijf, waarvan er drie ook in de Catechismus verklaard worden.

1. Wat een gebed is, en hoeveel soorten gebeden er zijn.
2. Waarom het gebed de Christenen nodig is.
3. Wat voor een wettig of oprecht gebed vereist wordt.
4. Om welke dingen men bidden moet.
5. Over het formulier des gebeds, dat Christus ons heeft voorgeschreven.

1. Wat een gebed is, en hoeveel soorten gebeden er zijn.

In het algemeen is een gebed een aanroeping van de waarachtige God, dat voortkomt uit

kennis en gevoel van onze nood en ellendigheid, en uit een begeerte naar de Goddelijke weldadigheid, in een oprechte bekering des harten, en vertrouwen op de belofte der genade, om Christus de Middelaar, door van God noodzakelijke dingen, zowel lichamelijke als geestelijke te begeren, of wanneer die ontvangen zijn, Hem daarvoor te danken.

Gebed, aanroeping en aanbidding betekenen een en hetzelfde; en daaronder worden alle andere soorten mede begrepen. Maar aanbidding wordt doorgaans in de Schrift genomen voor de hele dienst van God. Want Die wij aanroepen, Hem belijden en dienen wij ook als de waarachtige God (Gen. 4 : 26, Ps. 79 : 6, Joh. 4 : 23v.).

De soorten gebeden zijn:

1. *Bidding*, hetgeen een aanroeping van God is, om die goederen te begeren, die voor lichaam en ziel nodig zijn.

2. *Dankzegging*, dat is een erkenning, belijdenis en grootmaking van de weldaad, die wij van God ontvangen hebben, en een gewillige verplichting tot onderling dienstbetoon, of tot dankbaarheid die aan God behaagt. *Dankbaarheid* in het algemeen, zoals tevoren al gezegd is, is een erkenning en belijdenis van de hoedanigheid en grootheid der weldaad, die wij ontvangen hebben, en een verplichting tot onderlinge, eerbare en mogelijke diensten. Ze begrijpt in zich de waarheid en rechtvaardigheid. *Danken* of *dankzeggen* betekent: belijden, hoevele, van Wie, hoedanige en hoe grote weldaden men ontvangen heeft, met een gewillige verbintenis tot onderlinge mogelijke diensten. Dat wij ons aan God verbinden tot onmogelijke diensten, geschiedt door onze eigen schuld. Want wij hebben die onmogelijkheid onszelf op de hals gehaald. De apostel Paulus noemt vier soorten gebeden, en gebiedt dat die in de Kerk gedaan zullen worden, 1 Tim. 2 : 1: 1. *Bidding*, d.w.z. een verzoek om goede dingen. 2. Smeking, d.w.z. een *af bidding* van verkeerde dingen, en dat óf voor onszelf óf voor anderen. 3. *Voorbidding*, die voor anderen geschiedt. 4. *Dankzegging*, d.i. een danken voor de ontvangen goede, of voor de afwending van verkeerde dingen. Dit onderscheid is ontleend aan de verschillende doeleinden, waarom het gebed gedaan wordt.

Er is nog een ander onderscheid in de gebeden mogelijk, ontleend aan de personen en plaatsen, wanneer men zegt dat het gebed of een bijzonder (persoonlijk), of een algemeen en publiek gebed is.

Een *bijzonder* of persoonlijk gebed is een samenspraak van de gelovige ziel met God, begerende voor zichzelf of voor anderen in het bijzonder bepaalde goederen, en voor de ontvangene Hem dankende, hetzij dat er woorden gebruikt worden, ja dan neen. Daarvan spreekt Christus in Marc. 6 : 5, en Paulus in 1 Tim. 2 : 8. Dat gebed is niet aan woorden of plaatsen gebonden. Want een benauwd hart stort vaak in plaats van woorden, zuchten en tranen uit (Ex. 14 : 15, 1 Sam. 1 : 1).

Een *algemeen* of publiek gebed is, dat door de hele Gemeente, in de vergadering, met bepaalde, duidelijke woorden tot God wordt uitgesproken, terwijl de dienaar daarbij voorgaat; zoals in de publieke bijeenkomsten behoort te gebeuren. Dat gebiedt de Apostel in 1 Tim. 2 : 1. En voor zo'n gebed wordt steeds de tong vereist, zoals Christus gezegd heeft: „Wanneer gij bidt, zo zegt”, Luk. 11 : 2. Want 1. God heeft de tong daarvoor vooral geschapen. 2. Uit de overvloed des harten spreekt de mond (Matth. 12 : 3. 3. Wij moeten ook anderen lokken om God te prijzen.

2. Waarom het gebed de Christenen nodig is.

Lansbergen, Bastingius. Deze vraag mag niemand overbodig schijnen. Want hoewel de natuur dat gevoelen in het hart van alle mensen heeft ingeplant (althans bij dezulken die niet helemaal aan de redeloze dieren gelijk zijn), dat hans inziens het gebed nodig

is, toch, omdat de satan te allen tijde dat geprobeerd heeft in twijfel te trekken, opdat hij daardoor, als langs de geschiktste en kortste weg, alle besef van godsdienst uit der mensen hart zou kunnen wegnemen; omdat bovendien er vele onheilige verachters zijn, die er geen werk van maken om tot God te bidden en Zijn Naam aan te roepen, en ook omdat vele Christenen bij de beoefening der gebeden al te traag en nalatig zijn, daarom moeten wij ons daartegen met vaste redenen opscherpen en wapenen.

Er worden in de Catechismus twee oorzaken genoemd, die ons tot het gebed behoren te bewegen: 1. Omdat het 't voornaamste stuk van onze dankbaarheid jegens God is, voor de weldaad der verlossing. 2. Omdat daardoor niet alleen andere goederen verkregen worden, maar ook zelfs de Heilige Geest als de Auteur van alle gaven.

Spindlerus. Het eerste is duidelijk. Want tot de dankbaarheid behoren twee deugden, n.l. waarheid en gerechtigheid. Waarheid, *opdat wij echt erkennen, van Wie en hoe grote weldaden wij ontvangen hebben*. Gerechtigheid, omdat wij ons verplicht weten, Hem van onze kant te dienen. Wanneer wij bidden, dan belijden wij, dat wij alle goede gaven van God hebben, en dat wij schuldig zijn God te dienen. Aangezien wij nu God niets kunnen geven of vergelden, dan dat wij ons hartelijke vertrouwen op Hem stellen, en dat het gebed een vrucht is van ons geloof, daarom, als wij bidden, dan tonen wij ons dankbaar en dienen wij God. Want het gebed is de schoonste godsdienst, die God van ons vordert, het schoonste en lieflijkste dankoffer, de aangenaamste reuk en de edelste wierook voor Gods aangezicht. Daarom zegt de koninklijke profeet David, Ps. 141 : 2: „Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor Uw aangezicht, de opheffing mijner handen als het avondoffer.” Daarom zal geen Christen het gebed nalaten, waarmee hij God voortdurende dankbaarheid bewijst. Want God wil zulk een dienst hebben. En het verband met God eist dat ook, dat zoals God ons toezegt, dat Hij ons om Christus' wil, wanneer wij in Hem geloven, het eeuwige leven wil geven, en ook met alle nooddrift des lichaams verzorgen; zoals de Heere Christus zegt in Matth. 6 : 33: „Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden”, zo beloven wij God, dat wij ons naar Zijn Woord zullen richten, al onze zorgen op Hem werpen, ons vertrouwen op Hem stellen, en onze hulp, troost en verlossing door het gebed bij Hem zoeken. Daarom is het gebed dringend nodig, opdat wij ons geloof daardoor mogen betuigen. Want het gebed is een getuigenis van het verbond, dat wij daaraan vasthouden, en dat God ons tot Zijn kinderen aangenomen, en met Zijn Geest, Die de „Geest der genade en der gebeden” (Zach. 12 : 10) is, tot het kindschap verzegeld heeft. Zoals het gebed dus een getuigenis is, dat God ons tot Zijn kinderen heeft aangenomen, zo getuigt het er ook van, dat wij door Gods genade in dat verbond vaststaan en zalig zijn (Joël 2 : 3): „Al wie den Naam des HEEREN zal aanroepen, zal behouden worden”; Rom. 10 : 10: „Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.” Daarom heeft God ons ook als redelijke schepselen geschapen, en met zovele weldaden rijkelijk begiftigd, opdat wij dat zouden erkennen en Hem daarvoor dankbaar zijn. Nu is het gebed het voornaamste deel der dankbaarheid, zoals gezegd is. Want als wij onze handen tot Hem naar de hemel opheffen, en van Hem tijdelijke en eeuwige goederen begeren, en hulp, beschutting en verlossing bij Hem zoeken, dan belijden wij daarmee, dat alleen Hij ons helpen en zalig maken kan, en dat alles wat wij hebben, wij van Hem verkrijgen; hetgeen een echt stuk der dankbaarheid is.

De tweede oorzaak is, *dat God Zijn genade en Heilige Geest alleen aan hen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten daarom aanroepen en daarvoor danken*. Nu hebben wij altijd de genade en zegen van God nodig. Wij behoeven veel voor dit tijdelijke leven, en

veel voor het eeuwige leven, n.l. veel tijdelijke en geestelijke goederen, en vooral de genade van de Heilige Geest, Die van dag tot dag het beeld Gods in ons weer herstelt, ons vernieuwt, sterkt, vermaant, in alle waarheid leidt, onze zwakheden te hulp komt en voor ons bidden moet met onuitsprekelijke zuchtingen, opdat wij getroost roepen: *Abba, o Vader!* Daarom is het gebed ons zeer nodig, en dient het er ons toe, dat wij de schat, die onze hemelse Vader voor ons heeft weggelegd, mogen verkrijgen. Want door het gebed klimmen wij op in het ware heiligdom voor God, spreken en handelen wij met Hem, dragen wij aan Hem onze nood op, en verkrijgen wij hetgeen Hij ons van eeuwigheid toegeschikt en voor ons weggelegd heeft. Het gebed is dus de *sleutel* des hemels, zoals Augustinus zegt. Want het gebed vaart op, en Gods barmhartigheid daalt neer. Daarom zegt Jakobus 1 : 5: „Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden.” En de Heere Christus zegt (Luk. 11 : 1: „Indien dan gij die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven dengenen die Hem bidden.” En David getuigt (Ps. 145: 18v.): „De HEERE is nabij allen, die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen in der waarheid. Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vrezen, en Hij hoort hun geroep en verlost hen”; zoals daarvan ook de voorbeelden uit de Schriften getuigen. Want toen Daniël begon te bidden (Dan. 9 : 2, dan brengt hem de engel Gabriël de boodschap, dat zijn gebed verhoord was. En omdat daaruit dus blijkt, dat het gebed *het voornaamste stuk der dankbaarheid is*, en dat de Christenen de genade van God en de Heilige Geest ontvangen, zonder daarom te bidden, zo volgt daaruit deze vaste conclusie, dat het gebed de Christenen hoogst nodig is.

De verklaring komt op hetzelfde neer, als men zegt, dat het gebed nodig is om de volgende redenen.

1. Omdat *God zulks bevolen* heeft. Want God gebiedt, dat wij Hem zullen aanroepen, en Hij wil op die manier vooral door ons gediend en grootgemaakt worden; ja, Hij gebiedt niet alleen de aanroeping, maar Hij belooft ook degenen die Hem aanroepen, dat Hij ze verhoren wil, Ps. 50 : 15: „Roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen”; Matth. 7 : 7: „Bidt, en u zal gegeven worden”; Luk. 11 : 2: „Wanneer gij bidt, zo zegt: Onze Vader”, enz. (Lansbergen). En bij dat bevel van Christus komen ook nog de vermaningen van de Apostelen, Fit. 4 : 6: „Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging, bekend worden bij God.” 1 Thess. 5 i 17v.: „Bidt zonder ophouden. Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u”, en Jak. 1 : 5: „Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere”, enz.

2. Omdat *onze eigen nood zulks vereist*. Want wij hebben van onszelf gebrek aan alle goederen. Wij kunnen God niets ontnemen tegen Zijn wil, en ook wil Hij Zijn goederen niet geven dan aan hen, die Hem daarom bidden, zoals er geschreven staat (Matth. 7 : 7v.): „Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opgedaan worden. Want een iegelijk die bidt, die ontvangt”; (Luk. 11 : 1: „De hemelse Vader zal den Heiligen Geest geven dengenen die Hem bidden.” Daaruit blijkt dus, dat het gebed ons evenzeer nodig is, als een bedelaar het bedelen, om een aalmoes te krijgen.

Hetgeen gezegd wordt van de noodzaak des gebeds, of der „bidding”, moet ook verstaan worden van de *dankzegging*. Want zonder die verliezen wij de gegeven goederen en ontvangen wij ook niet de goederen, die ons nodig zijn en ons nog gegeven zouden worden. En de noodzaak van beide is duidelijk, uit aanmerking des geloofs. In niemand

wordt het geloof ontstoken of vermeerderd, die dat niet begeert of verzoekt. En niemand heeft ook geloof, die er niet voor dankt. En wie geloofd heeft, die begeert al meer en meer de genade van God. En wie de genade van God recht geproefd heeft, die verklaart zich ook dankbaar daarvoor jegens God, Rom. 5 : 5: „De liefde Gods is in onze harten uitgestort door den Heiligen Geest, Die ons is gegeven.” En de Heilige Geest wordt door gebeden verkregen, en wordt niet gegeven dan aan hen, die Hem begeren en om Hem bidden, Luk. 11 : 3. (Lansbergen). Nu dan, zoals wij gedurig bezig moeten zijn in de gebeden, zo moeten wij ook steeds dankzeggingen doen. Want zoals wij altijd de genade en hulp van God nodig hebben, zo hebben wij ook steeds redenen, die onze dankzegging vereisen. God gebiedt beide. Ps. 50 : 15: „Roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren”; Fil. 4 : 6: „Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging, bekend worden bij God”; Kol. 4 : 2: „Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelfde met dankzegging”; 1 Thess. 5 : 18: „Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u.”

Daarom plegen de heiligen die twee plichten, n.l. „bidding” en „dankzegging” in hun gebeden steeds te verbinden. Want zij beginnen die steeds, of met een dankbaar opnoemen van de weldaden, opdat zij in het midden des gebeds des te groter vertrouwen zouden hebben; óf zij besluiten ze steeds met een dankzegging, die Gode een „zeer aangename offerande” is (Ps. 69 : 3v.). Daarom is hevig te verfoeien de ondank of onachtzaamheid van hen, wier gebeden niet anders bevatten dan bittere, gemelijke, klagende, verdrietige en ongeduldige klachten en verzoeken; van hen, die de tekenen van Gods goedheid niet opmerken, die zich ook dán vertonen, wanneer wij of met armoede te kampen hebben, of met ziekten bezocht worden, of vervolgingen lijden. Want al die dingen werken ons mede ten goede (Rom. 8 : 28, Hebr. 12 : 10, Rom. 8 : 29 en 2 Kor. 1), omdat onze hemelse Vader daarmee de dartelheid van ons vlees tuchtigt en ons mede deelachtig maakt het lijden van Zijn Zoon, opdat Zijn vertroosting in ons overvloedig mogen zijn.

En opdat wij hiernamaals de hemelse heerlijkheid en het Koninkrijk mogen verkrijgen, behoren wij ook daarom de Heere te loven en te danken

Bezwaar 1. God weet wel, wat wij nodig hebben (Matth. 6 : 3. Dus is het niet nodig, dat wij Hem door onze gebeden onze nood te kennen geven.

Antwoord. Dat volgt daar niet uit. Want niet dit is het doel waarom wij bidden, dat wij God iets zouden willen te kennen geven wat Hij nog niet zou weten, of waar Hij geen acht op zou slaan, maar opdat daardoor onze zorgen a.h.w. in de schoot des Vaders worden neergelegd; opdat wij zelf onze nood recht leren kennen en overdenken, en opdat door die oefening ons geloof worde gevoed en versterkt.

Bezwaar 2. God heeft al tevoren, krachtens Zijn Goddelijke voorzienigheid besloten, wat Hij ons wil geven, en dat besluit is onveranderlijk. Dus is het onnodig, dat wij om bepaalde dingen bidden.

Antwoord. Weliswaar heeft God inzake onze dingen een besluit genomen en is dat onveranderlijk, maar daarmee worden de gebeden nog niet weggenomen. Want omdat Hij ook besloten heeft, dat niemand Zijn genade en de Heilige Geest ontvangen zal, dan degene die Hem daarom aanroept, wie verstaat dan niet, dat ook wegens het besluit van God, de gebeden voor de Christenen noodzakelijk zijn? Gods voorzienigheid neemt het gebruik der middelen niet weg, maar vereist die. En dat getuigt de profeet David, als hij zegt (Ps. 34 : 1: „De ogen des HEEREN zijn op de rechtvaardigen, en Zijn oren tot hun geroep.” Want daarmee geeft hij te kennen, dat Gods voorzienigheid zó zorg draagt voor de zaligheid der Godvruchtigen, dat evenwel het gebed een noodzakelijke

geloofsoefening is, waardoor alle onachtzaamheid uit onze harten verdreven moet worden.

Bezwaar 3. De goddelozen ontvangen ook vele gaven van God, waar zij niet eens om bidden. En veel huichelaars ontvangen ook de gaven des Heiligen Geestes. Dus ontvangen ze niet slechts degenen, die erom bidden.

Antwoord.

1. De goddelozen en huichelaars kunnen wel vaak bepaalde goederen, zowel aardse als geestelijke ontvangen, maar niet die voorname geestelijke gaven, die aan de uitverkorenen eigen zijn; zoals de bekering tot God, vergeving der zonden, gerechtigheid en heiligmaking.

2. De goederen, die de goddelozen ontvangen, strekken hun niet tot zaligheid, maar tot verderf.

Aanhoudend bezwaar. De kleine kinderen ontvangen de Heilige Geest. Maar de kleine kinderen bidden daar niet om. Dus ontvangen ook sommigen de Heilige Geest, die er niet om bidden.

Antwoord.

1. Inzake de kleine kinderen geven wij dat toe. Maar voor de volwassenen geldt de algemene regel, die waar is, dat de Heilige Geest niet gegeven wordt dan aan hen, die erom bidden. Want het is hun bevolen, dat zij daarom bidden zullen, en zij kunnen er ook om bidden.

2. Dat de kleine kinderen niet om de Heilige Geest bidden, is niet helemaal waar. Want de kleine kinderen bidden ook op hun manier, n.l. door een genegenheid om te bidden; zoals zij geloven door een genegenheid om te geloven, Ps. 8 : 3: „Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest”

Bezwaar 4. Hetgeen aan de gebeden voorafgaat, dat wordt niet pas door de gebeden verkregen. De Heilige Geest is er vóór de gebeden, want Hij werkt de gebeden in ons, Rom. 8 : 26, 1 Kor. 12 : 3. En de oorzaak gaat niet vooraf aan hetgeen daardoor gewerkt of voortgebracht wordt. Dus wordt de Heilige Geest niet pas door de gebeden verkregen.

Antwoord.

1. Het één kan aan het ander voorafgaan op tweeërlei manier, n.l. of ten opzichte van de tijd, of ten opzichte van de ordening der natuur. De oorzaak gaat steeds vooraf aan hetgeen daardoor voortgebracht wordt, wat betreft de orde der natuur. Maar soms zijn zij ook wel tegelijk in tijd. Zo is de Heilige Geest in ons vóór de gebeden, wat de natuur betreft, maar niet in tijd. Want Hij wordt tegelijk op dezelfde tijd begeerd en geschonken; en zodra Hij geschonken wordt, beginnen wij ook naar Zijn tegenwoordigheid te begeren; d.w.z. God werkt in ons de begeerte om te bidden, en geeft de Heilige Geest in een ogenblik tijds. En de begeerte werkt Hij daardoor, dat Hij ons gebiedt te bidden, en wanneer Hij die begeerte werkt, dan geeft Hij die ook. Want God handelt niet zo met ons, zoals een zonnestraal in een vat schijnt. Daarom is die gave van de Heilige Geest zodanig, dat Hij tegelijk geschonken, ontvangen en begeerd wordt.

2. Men kan ook een onderscheid maken tussen het begin en de groei of vermeerdering. Want wij kunnen geen groei begeren, of wij moeten het begin hebben. Maar het eerste antwoord zal genoeg zijn. Want hetgeen Christus zegt in Luk. 11 : 13: „Hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven dengenen die Hem bidden?” behoort zowel van het begin als van de groei verstaan te worden.

3. Wat tot een wettig of oprecht gebed vereist wordt.

Vraag 117. Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gade aangenaam is en van hem

verhoord wordt?

Antwoord. Eerstelijk, dat wij alleen de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord aan ons geopenbaard heeft a), om al hetgeen dat Hij ons geboden heeft te bidden b), van harte aanroepen c). Ten andere, dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen d), opdat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen e). Ten derde, dat wij deze vaste grond hebben f), dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren g), gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft h).

- a) Joh. 4 : 22-24, Deut. 6 : 13, Matth. 4 : 10, Openb. 14 : 7 en id. 19 : 10.
Rom. 8 : 26v., 1 Joh. 5 : 14v., Jak. 4 : 3. Joh. 4 : 24, Ps. 145 : 18v.,
Jes. 29 : 13.
- b) 2 Kron. 20 : 12. Luk. 18 : 13.
- c) Ps. 2 : 11, id. 34 : 19, Jes. 66 : 2, Ps. 51 : 19.
- d) Rom. 10 : 14, id. 8 : 15v., Jak. 1 : 6-8.
- e) Joh. 14 : 13v., id. 15 : 16, id. 16 : 23, Dan. 9 : 17-19.
- f) Matth. 7 : 8, Ps. 50 : 15, id. 91 : 15, id. 143 : 1.

Verklaring van Vraag 117.

Het is niet voldoende te weten, dat wij moeten bidden, en dat het gebed zeer nodig is, maar men dient ook te weten, hoe men recht en krachtig zal bidden, en wat tot een gebed behoort dat Gade aangenaam is, en door Hem verhoord wordt. In de Catechismus worden drie regels gegeven, waarnaar men zijn gebed (in)richten moet, zal het verhoord worden. En in die regels zijn acht verschillende voorwaarden begrepen, die alle samen in een oprecht gebed vereist worden.

1. Dat de *waarachtige God moet aangeroepen worden*, Die Zich geopenbaard heeft door het Woord der profeten en apostelen, en door de werken der schepping, der regering en der verlossing der Kerk. En die waarachtige God is de eeuwige Vader, Zoon en Heilige Geest. Want zoals wij geleerd hebben, zegt Basilius, zo zijn wij gedoopt, en zoals wij gedoopt zijn, zo geloven wij, en zoals wij geloven, zo aanbidden wij de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. (Lansbergen). Daartoe behoort zelfs het gebod van Gods Wet (Deut. 6 : 1, dat Christus in het Evangelie aanhaalt (Matth. 4 : 10): „Den Heere uwen God zult gij aanbidden en Hem alleen dienen”; welk gebod ook alle Godzaligen onder het Oude Testament, en Christus Zelf met de Apostelen onder het Nieuwe Testament gehoorzaamd hebben. Dat leert ook de rede zelf. Want men behoort Degene aan te roepen, Die ons kan en wil helpen, en Die weet op welke manier Hij ons zal kunnen helpen. Alleen God is Degene bij Wie dit alles te vinden is. Want Hij wil ons helpen, omdat Hij een barmhartig God is, Die de mensen liefheeft, en ons zulks beloofd heeft (Ps. 50 : 15, id. 91 : 15, id. 145 : 10). Hij kan ons helpen, omdat Hij almachtig is (Ef. 3 : 20). Ook weet Hij, hoe Hij ons helpen zal, omdat Hij alle dingen weet en de harten en nieren doorzoekt (1 Kon. 8 : 39, Jer. 17 : 10). Dus volgt daaruit, dat alleen God moet aangeroepen worden.

2. Dat men denke aan *Gods bevel*. Want zonder bevel zouden wij er niet zeker van zijn, dat onze gebeden Gode behagen (Matth. 7): Maar als ons gemoed op het bevel van God let, dan gelooft het ook stellig, dat onze gebeden Gode aangenaam zijn, omdat een dienst naar het Woord Gods gedaan, Gode niet onaangenaam zijn kan. Dus moeten zij die bidden, bij zichzelf bedenken: *Ik roep U aan, o Heere, omdat Gij het bevolen hebt.*

3. Dat men ook overdenke, *welke dingen men begeren moet*. Want God wil niet, dat men tot Hem zal komen, en dat onze aandoeningen en begeerten onzeker zullen zijn, en hier en daar ronddwalen, maar Hij wil, dat wij zullen denken aan hetgeen men begeren wil. Anders is ons gebed geen godsdienst, maar een bespottig. Want zeg mij eens: Als u tot een vorst kwam om iets van hem te begeren, zonder dat u wist wat u zeggen of begeren moest, zou hij niet denken, dat hij door u bespot werd? Daarom moet men van God bepaalde dingen begeren, en die ook geoorloofd zijn en door God goedgekeurd worden. (Lansbergen). Want aangezien het onder de mensen zo toegaat, dat zij zich voegen naar de wil van hen, wier hulp zij begeren en zoeken te verkrijgen, zo betaamt het nog veel meer, dat wij in onze gebeden letten op de wil van God, opdat wij niet tevergeefs voor Hem verschijnen. En ook omdat wij niet weten wat wij zullen moeten bidden, zoals de Apostel verklaart (Rom. 8 : 2), daarom behoren wij onze begeerten aan de wil des Heeren te onderwerpen. Dat leert ons de apostel Johannes, wanneer hij zegt (1 Joh. 5 : 1), dat God ons verhoort, wanneer wij naar Zijn wil bidden. Want daarmee bedoelt hij, dat dit de regel zijn moet om goed te bidden, of dat wij anders niet bidden naar het voorschrift van Gods wil. Laat ons dus leren onze aandoeningen en genegenheden met deze toorn te bedwingen, opdat ze de gestelde grenzen niet overschrijden. Want het zou ons slecht vergaan, als een ieder onzer maar alles zou mogen begeren wat hij wilde, en als God ons in alles verhoorde.

En omdat wij niet weten wat wij behoren te begeren, daarom heeft Christus Zelf ons een formulier voorgeschreven, waarin Hij beknopt in het algemeen die dingen samengevat heeft, die wij behoren te begeren. Die dingen zijn tweeërlei, n.l. *geestelijke* en *lichamelijke*. Beide wil Hij, dat wij ze van Hem zullen begeren.

De geestelijke dingen, omdat die nodig zijn tot de zaligheid, en de lichamelijke ook om twee redenen:

1. Opdat het begeren daarvan een geloofsoefening zijn zou, die in ons het vertrouwen bevestigt, dat wij de geestelijke en zaligmakende goederen zullen verkrijgen. Want niemand kan van God enige zaligmakende goederen, d.w.z. ter zaligheid dienende en noodzakelijk, verwachten, tenzij hij stellig weet, dat hij met God verzoend is, en dat God hem in genade heeft aangenomen.

2. Opdat wij aan Zijn voorzienigheid zullen denken, wetende en belijdende dat ons ook de allerminste goederen niet bij geval toekomen.

4. Dat men een *ernstige aandacht* en een *ware begeerte* hebbe naar die dingen, waarom men bidt. Want God wil niet, dat het gebed geveinsd is, maar dat het voortkomt uit de innerlijke genegenheid des harten, d.w.z. dat het niet in de mond, maar in het hart geboren wordt. Daarom zegt men zeer juist, dat een gebed een vurige begeerte is. Want niet de woorden van de mond, maar de zuchten van het hart zijn een waarachtig gebed en worden door God verhoord; zoals God tot Mozes sprak (Ex. 14 : 1: „Wat roept gij tot Mij?” toen hij toch in het geheel niet met de mond sprak. (Lansbergen). Zo was ook het gebed van Hanna, de moeder van Samuël (1 Sam. 1 : 1), wier lippen zo werden aangeroerd, dat zij inmiddels bij haarzelf sprak en haar hart voor de Heere uitgoot. Hetzelfde geldt van David, die in zijn gebed zijn hart ophief tot de Heere (Ps. 25): Daarom moeten wij onze gebeden met dezelfde genegenheid van hart doen, als wij door God verhoord willen worden. Want zoals God een Geest is, zo wil Hij ook „in geest en waarheid aangebeden” zijn (Joh. 4 : 2). Maar Hij wordt in geest en waarheid niet aangeroepen, als men slechts met de lippen en mond bidt, en het hart intussen bezig is met andere dingen. „De HEERE is nabij allen die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen in der waarheid”, zegt David (Ps. 145 : 1). Daarom klaagt de Heere over de godsdienst der Joden, en over hun gebeden, als Hij (Jes. 29 : 1) zegt: „Daarom dat dit

volk tot Mij nadert met zijn mond en zij Mij met hun lippen eren, doch hun hart verre van Mij doen.” Dus moet men alle geveinsdheid afleggen, alle bedrog om de Heere voor te liegen, alle lichtvaardigheid en onbedachtzaamheid, waardoor de gebeden, zonder aandacht, maar wat afgepreveld worden; zoals bij het Pausdom gebeurt bij het lezen der getijden.

5. Dat wij onze *nood recht kennen* en gevoelen. Want uit dat besef, als uit een fontein, komt een vurige begeerte voort. Want men bidt niet ernstig om hetgeen men niet erg nodig meent te hebben. Maar wij hebben Gods genade en zegen nodig, zoals Nestor bij de dichter Homerus zijn zoons zeer juist vermaande:

*Er is geen mens die leeft,
die God niet nodig heeft.*

6. Dat men *zich werkelijk verootmoedigt*, door ernstig onze onwaardigheid te overdenken. Want het is nodig, dat wij de Goddelijke Majesteit ootmoedig te voet vallen. Iemand te voet vallen wil zeggen: zich op genade en ongenade overgeven. Want God is ons totaal niets verschuldigd. En wij zijn van nature kinderen des toorns en vijanden Gods, die Hij terecht zou kunnen verstoten. Daarom moet in het gebed een waarachtige vernedering en bekering des harten tot God (aanwezig) zijn. Want God verhoort de zondaars niet (Joh. 9 : 3), namelijk niet de hovaardige zondaars, zoals de Farizeeër er een was, van wie wij lezen bij Lukas (18 : 11-15). En ook de beloften van verhoring komen uitsluitend degenen toe, die bekeerd zijn. Want aangezien God de hovaardigen wederstaat en den nederigen genade geeft (1 Petrus 5): is het nodig, dat allen die door Hem niet verstoten willen worden, alle vertrouwen op hun eigen deugden en gerechtigheid afleggen. Dat leert de Heere in de *gelijkenis van de Farizeeër en de Tollenaar*. Want daar de Farizeeër zijn vertrouwen op zijn eigen deugden en werken stelde (hoewel hij nog wel betuigt, dat hij alles wat hij heeft, van God heeft!), wordt hij echter door God niet aangezien. Maar de Tollenaar, die alle waan van eigen waardigheid buitensluit, is-gerechvaardigd naar huis gegaan. Dat hebben alle heiligen ijverig onderhouden, die, zo dikwijls zij voor Gods aangezicht verschenen zijn, steeds alle waan van eigen waardigheid hebben afgelegd. De voorbeelden daarvan vinden wij in Abraham, die, wanneer hij begeert met God te spreken, zegt: „Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere, hoewel ik stof en as ben” (Gen. 18 : 27). Zo ook David in Ps. 143: 3, en Jesaja (6 : 4 en 10), en Daniël (6 : 18, 20 en 23).

Bezwaar. Toch hebben de heiligen zich in hun gebeden mengreaal beroepen op hun gerechtigheid, zoals David, Ps. 26 : 1: „Doe mij recht, HEERE, want ik wandel in mijn oprechtheid”; Hiskia, Jes. 38 : 3: „Och HEERE, gedenk toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld heb en wat goed in Uwe ogen is, gedaan heb.” Dus mag men in de gebeden wel roemen in en op zijn waardigheid.

Antwoord. Daarmee hebben die heilige mannen geenszins op hun waardigheid willen roemen of trots zijn. Want David spreekt daar niet van de *rechtvaardigheid* van zijn persoon, maar *van zijn zaak*, die hij met de onrechtvaardige zaak van zijn vijanden vergelijkt, opdat hij door de billijkheid van zijn zaak God des te meer zou bewegen om hem te hulp te komen. En Hiskia bedoelt niets anders te zeggen, dan dat hij uit zijn wedergeboorte bewijzen wil, dat hij een kind van God is, opdat hij God in die weg zou verbidden. Want God verklaart, dat Zijn „ogen zijn op de rechtvaardigen en Zijn oren tot hun geroep” (Ps. 34 : 16).

Teneinde ons nu voor God te verootmoedigen, is het nodig, dat wij zowel onze nood als onze ellende recht kennen. Want uit de oprechte kennis van beide komt de ware

oetmoed voort. Onze nood is zo groot, dat hoewel onze zaken schoon schijnen en naar *onze* wens verlopen en wij aan alle kant omringd zijn met stof tot blijdschap en vrolijkheid, er toch niet één punt des tijds is, waarin ons onze nood niet aanspoort om te bidden. En onze ellende is al niet kleiner. Want wij zijn elk ogenblik aan zoveel gevaren naar lichaam en ziel onderworpen, dat de vrees ervoor niet toestaat, dat wij enige tijd met het bidden behoren op te houden. Dat ziet men echter het allerbest in de geestelijke dingen. Want wanneer ons zoveel zonden overvallen waarvan wij ons bewust zijn; en wanneer ons zoveel verzoeken bespringen, dat er geen stilstand in de strijd is hoe behoren wij dan niet onze schuld af te bidden en God ootmoedig om bijstand aan te roepen? Dus moeten wij zowel onze nood als onze ellende recht en serieus gevoelen opdat als wij aan ons ook maar het geringste toeschrijven, wij met onze ijdele opgeblazenheid niet al te licht van God afvallen.

7. *Dat wij de Middelaar kennen en op Hem ons vertrouwen stellen.* Want daardoor geloven wij stellig, dat wij en onze gebeden Gode behagen om des Middelaars wil. Zo begeert Daniel (9 : 17), dat hij verhoord zal worden om des HEEREN wil. En Christus gebiedt ons, dat wij de Vader, „in Zijn Naam” zullen aanroepen, en Hij belooft ons ook, dat wij dan zullen verhoord worden, als Hij zegt (Jobs. 14 : 13): „Zo wat gij begeren zult in Mijn Naam dat zal Ik doen, opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.” En zo ook (Joh. 16 : 23): „Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven.” (Lansbergen). Omdat niemand van alle mensen waardig is, dat hij zich voor God zou vertonen, heeft onze hemelse Vader Zelf, om ons van alle vrees en beschaamdheid te bevrijden, Zijn Zoon ons tot een Voorspraak en Middelaar gegeven, opdat wij onder Zijn leiding onbevreesd tot Hem zouden komen (Hebr. 13 : 10). Dat betekent de gebeden neerleggen op het altaar Christus, opdat ze voor Gods aangezicht mogen komen (vgl. N.G.B., art. 26).

8. *Dat wij ons vertrouwen op Gods belofte stellen,* en stellig geloven, dat wij daarnaar zullen verhoord worden. (Spindlers). Zo moeten wij ons dus steeds voor ogen stellen de beloften van God (Marc. 11 : 24, Jak. 1 : 5v.), dat Hij ons vast verhoren zal: „Roep Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren” (Ps. 50 : 15). Zo ook: “Het zal geschieden, eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen” Jes. 65 : 24. Eveneens Joh. 14 : 13 en id. 16 : 23, al eerder aangehaald, en andere menigvuldige en rijke beloften, die God ons overal in de Heilige Schrift doet.

Deze conditie is van de vorige onderscheiden. Want daar is sprake van het geloof, waardoor wij ervan verzekerd worden, dat wij voor God, in Christus, rechtvaardig zijn. Hier is van het geloof sprake, waardoor wij geloven dat wij verhoord zullen worden door het vertrouwen, dat wij hebben op de zekerheid van Gods beloften. Zij hangen beide noodzakelijk samen, en de één kan niet zonder de andere zijn. Want wij kunnen niet stellig geloven, dat Gods beloften ons toekomen, tenzij wij ook geloven, dat wij met God verzoend zijn door Christus, zonder hetgeen er ook geen vertrouwen zijn kan om verhoord te worden. Dus moet men Gods beloften geloven en voor zeker aannemen, dat God onze geboden verhoort, omdat Hij beloofd heeft allen te willen verhoren, die Hem op die manier aanroepen, Gal. 4 : 6: „Overmits gij kinderen zijt, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: *Abba, Vader!*”; Hobo II : 6: „Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Want die tot God komt moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken.”

In dat vertrouwen om verhoord te worden, moet men letten op het verschil der dingen, waarom men bidt, zoals dat tevoren verklaard is. Sommige gaven zijn ter zaligheid

nodig, en speciaal beloofd, zoals daar zijn de geestelijke gaven. Andere gaven zijn lichamelijk, zonder welke wij wel zalig kunnen worden, en ze zijn ons niet speciaal beloofd. De eerste moet men zonder enige conditie begeren, in het vertrouwen dat wij ze ontvangen zullen, zoals wij daarom bidden; d.w.z. speciaal elke gave, waarom wij bidden. De tweede, namelijk die lichamelijke gaven, moeten ook begeerd worden, maar onder de voorwaarde „Indien het Gode behaagt”; in het vertrouwen, dat Hij ze ons schenken zal, als ze tot Zijn eer en tot onze zaligheid zullen dienen; of dat Hij ons andere en betere gaven zal schenken, op de één of andere tijd. Zo begeert de melaatse een lichamelijke weldaad der gezondheid (Matth. 8 : 2): „Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.” En de gelovigen begeren ook niet anders, dan om op die manier verhoord te worden inzake de lichamelijke goederen; aangezien zij zo vaak dingen begeren, die voor hun zaligheid meer schadelijk dan nuttig zouden zijn, als ze verhoord werden.

Bezwaar. Wie twijfelende bidt, die mens denke niet, dat hij iets van de Heere ontvangen zal, Jak. 1 : 7. Maar wij bidden al twijfelende om lichamelijke goederen. Want wij bidden erom onder voorwaarde. Dus bidden wij om lichamelijke goederen niet door het geloof.

Antwoord.

1. Zij bidden niet allen zonder geloof, die twijfelende bidden. Want de aard van het geloof vereist niet, dat wij van alle lichamelijke weldaden verzekerd zullen zijn, maar alleen van de geestelijke weldaden, die ter zaligheid nodig zijn; zoals daar is de vergeving der zonden en het eeuwige leven. Bij de lichamelijke goederen is het voldoende, als het geloof zich aan Gods Woord onderwerpt, en uitsluitend begeert en verwacht hetgeen tot de zaligheid dient.

2. Bovendien is het ook niet waar, dat hij die onder voorwaarde bidt, twijfelende bidt. Hoewel wij dus onder voorwaarde bidden, toch twijfelen wij dan niet, maar geloven dat wij de lichamelijke goederen die wij van God begeren, verkrijgen zullen, als ze ons ter zaligheid nodig zijn; en wij weigeren verhoord te worden, als ze ons schadelijk zullen zijn. Dus kunnen wij toch wel in het geloof bidden, hoewel wij onder voorwaarde bidden. Want het geloof onderwerpt zich aan het gehele Woord van God, en wil naar Zijn Woord en wil verhoord worden. Nu is dit Gods wil, dat wij om geestelijke weldaden zonder voorwaarde bidden, en om de lichamelijke onder conditie; en dat wij stellig zullen geloven, dat wij' de geestelijke, alle in het algemeen, en een ieder ervan in het bijzonder, en de lichamelijke verkrijgen zullen, in zover die tot eer van God en tot onze zaligheid nuttig zijn. Dus als wij zo bidden, dan twijfelen wij niet, of wij wel zullen verhoord worden.

Daaruit blijkt, waarin de *gebeden der Godzaligen* en die der *goddelozen verschillen*. De Godzaligen proberen die condities in hun gebeden na te komen. De goddelozen daarentegen laten óf al die condities na, óf wanneer zij er één of twee nakomen, dan dwalen zij in de andere. Sommigen vergrijpen zich al direct bij het begin, door te dwalen in de kennis van het Wezen en de wil van God, en zo verbreken zij de eerste conditie. Anderen dwalen in de dingen waarom men bidden moet, aangezien zij verkeerde, of onzekere of ongeoorloofde dingen begeren. Sommigen bidden om die dingen op een geveinsde manier, anderen uit een besef van hun nood. Sommigen niet uit een vertrouwen Op de Middelaar, anderen volharden in hun boze daden, en denken dat zij toch verhoord zullen worden. Weer anderen bidden vol wantrouwen om dingen, die ter zaligheid nodig zijn, en tenslotte zijn er ook, die bidden zonder eens te denken aan de belofte van God, en dus ook niet door het geloof bidden.

Hetgeen gezegd is over de condities van een oprecht gebed, dat kan veel korter in vier

hoofdpunten worden samengevat.

1. *Wie* men aanroepen moet, n.l. alleen de ware God, Die in de Gemeente geopenbaard is, Matth. 4 : 10: „Den Heere uw God zult gij aanbidden en Hém alleen dienen.”

2. *Waarom* men Hem moet aanroepen, of waarom men bidden moet; namelijk enerzijds omdat God het bevolen heeft, opdat wij zouden weten, dat onze gebeden Gade aangenaam zijn, die Hij Zelf eist anderzijds ook, omdat Hij beloofd heeft ons te verhoren, opdat wij uit het geloof zouden bidden.

3. *Wat* men begeren moet. a. Dat men bidde om geestelijke en lichamelijke goederen. b. Dat men bepaalde dingen begeert. c. Dat men op het verschil lette, dat bij het bidden, om die dingen in acht genomen moet worden, namelijk, dat de geestelijke dingen zonder voorwaarde, en de lichamelijke onder conditie begeerd worden.

4. *Hoe*, door geloof en met bekering. Want zonder bekering kan niemand door het geloof bidden (Ps. 145), en zonder geloof kan niemand Gode behagen, noch verzekerd zijn verhoord te zullen worden (Hebr. 11 : 6, Jak. 1 : 7).

4. Om welke dingen men bidden moet.

Vraag 118. Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?

Antwoord. Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift ^{a)}, welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons Zelf geleerd heeft.

a) Jak. 1 : 17, Matth. 6 : 33.

Verklaring van Vraag 118.

Spindlerus. Deze vraag is ook zeer nodig en nuttig, opdat wij niets ongeschikts of onbehoorlijks, uit vleeselijke begeerte, dat schadelijk zou zijn of ons tot zonde zou dienen in strijd met Zijn gebod bidden. Dat heeft ook Plato, die wijze heidense filosoof (In Alcib. 2. vel de toto) erkend, als hij uit een oude dichter aanhaalt, dat dit de beste manier van bidden is, dat men God bidt, of Hij ons geven wil wat goed en nuttig is, of wij het nu bidden, ja dan neen; en of Hij het verkeerde, al zouden wij er ook om bidden, van ons wil afwenden. En daarin heeft die heiden zeer juist geoordeeld. Want er is niets zo gevaarlijk dan van de Heere te bidden., hetgeen onze begeerte ons voorschrijft. Daarvan hebben wij een voorbeeld in de moeder van de zonen van Zebedeüs (Matth. 20 : 20vv.), die, toen zij bad of één van haar zoons aan Christus' rechterhand, en de ander aan Zijn linkerhand zou mogen zitten niet wist - zoals Christus getuigt -, wat zij bad.

Bastingius. Wat het nu is, waarom wij bidden moeten, wordt hier in het kort verklaard, n.l. *geestelijke en lichamelijke nooddrift*, zodat alles wat wij nodig hebben, daaronder begrepen is, en er niets overblijft, dat wij bij iemand anders zouden kunnen of behoren te zoeken, aangezien onze God dat alles van Hem alleen gebeden wil hebben, en beloofd heeft te geven, en overvloedig toe te werpen.

Met *geestelijke nooddrift* wordt bedoeld hetgeen de ziel aangaat, en dient tot alle geestelijke gaven, om God in dit leven recht te kennen, in Hem te geloven, Hem Godzalig te dienen, enz., opdat wij hiernamaals niet Hem eeuwig mogen leven. Verder wat dient tot opbouw van de gelovigen in het algemeen, en tot verbreiding van het Koninkrijk van Christus, enz.

Onder de *lichamelijke nooddrift* wordt verstaan alles, wat het lichaam tot zijn onderhoud nodig heeft, en tot goede welstand, vrede en regering van der wereld dient, waarin de gelovigen hun verblijf hebben, zolang zij in dit leven zijn; zoals dat hierna,

elk te zijner plaatse, nader aangewezen en verklaard zal worden.

Om al die dingen te bidden, moet men letten op het tevoren aangewezen *onderscheid*, n.l. dat de dingen die Gods eer en de zaligheid onzer ziel betreffen, heel eenvoudig van God gebeden moeten worden, en wel zonder enig uitbeding of voorwaarde, met de zekerheid dat die ons gegeven zullen worden. Want zoals wij verplicht zijn om Gods eer te bevorderen en onze zaligheid te zoeken, en God daarom te bidden, zo zijn dit zaken, die Gode behagen, die wij in geen geval missen kunnen, en die God bereid is stellig te geven aan allen, die Hem van harte, uit een waar geloof, daarom aanroepen. Maar de *lichamelijke* nooddrift die wij kunnen missen en zonder welke wij kunnen zalig worden, en God Zijn eer kan behouden die moeten wij bidden met een aanhangsel, beding of voorwaarde van *de wil van God*; zoals de gelovigen gaarne hun wil aan die van God onderwerpen, zoals zij trouwens schuldig zijn te doen. Daar wij dus, belangende de lichamelijke nooddrift, niet weten wat Gods wil is, aangezien wij van elk geen bijzondere belofte hebben, wanneer, waar, wat en hoeveel God believen zal daarvan aan een ieder te geven; en wij ook niet weten, wat dienaangaande Gode heerlijk en onszelf of hun, voor wie wij bidden, nuttig en zalig zou zijn, zo moeten wij de vervulling van de tijdelijke nooddrift geheel en alleen aan de Heere God overlaten. Als het dient tot Zijn eer en onze zaligheid; of Hij het dan geven wil; en als het anders is, of dan Zijn goede wil, en niet de onze geschiede. Zo bad de melaatse, Matth. 8 : 2: „*Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.*”

Bezwaar 1. Christus zegt in Joh. 16 : 23: „Al wat gij den Vader zult bidden in Mijnen Naam, dat zal Hij u geven”, en in Markus 11 : 24: „Alle dingen die gij biddende begeert, gelooft, dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden.” Dus mogen wij alle dingen zonder conditie begeren.

Antwoord. Dat volgt daaruit niet. Want zulke algemene beloften die op de ene plaats zonder enige uitzondering verhaald werden, dienen verstaan, uitgelegd en bepaald te worden naar de aard van andere teksten uit de Schrift, zodat ze gericht worden tot Gods eer en onze zaligheid; niet volgens ons verstand en oordeel, dat — daar het verdorven is — daarin zou kunnen feilen, maar naar de goede wil en het oordeel van onze goedertieren Vader, Die alleen wijs is, en de zaken recht verstaat en oordeelt. En daarom bepaalt Johannes dat woordje „al”, door te zeggen, 1 Joh. 5 : 14: „Dit is de vrijmoedigheid, die wij tot hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijnen wit, Hij ons verhoort.”

Bezwaar 2. Christus zegt in Joh. 6 : 27: „Werkt niet om de spijze die vergaat”, en in Matth. 6 : 25: „Zijt niet bezorgd voor uw leven.” Dus wordt het bidden om lichamelijke dingen verboden.

Antwoord. Die teksten moeten niet letterlijk, maar figuurlijk opgevat worden, opdat ze niet in strijd komen met andere teksten. Dus moet het woordje „niet” verslaan en uitgelegd worden als „niet alleen”, „niet zozeer”, enz.

5. Over het formulier des gebeds, dat Christus ons heeft voorgeschreven.

Vraag 119. Hoe luidt dat gebed?

Antwoord. Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede gelijk in den hemel, alzo ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze. Want Uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in dor eeuwigheid. Amen.”

a) Matth. 6: 9-13, Luk. 11 : 2-4.

Verklaring van Vraag 119.

Lansbergen. Twee dingen zijn de mens nodig om goed tot God te bidden. Het eerste is, dat hij alle wetten en voorwaarden kent en onderhoudt die in een goed-gesteld gebed (aanwezig) moeten zijn. Het tweede is, dat hij een volmaakt formulier bezit, waarnaar hij zijn gebeden kan richten. Het eerste is tot dusver tevoren verklaard. Over het tweede wordt nu in déze Vraag gehandeld. Aangezien onze nood zo veelvuldig en onze blindheid des harten zó groot is, „dat wij niet weten, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort” (Rom. 8 : 26), heeft God ons Zijn Zoon tot een Leermeester gegeven, om onze gebeden te richten en ons de juiste manier om te bidden voor te schrijven.

Dat formulier des gebeds, dat door Christus aan Zijn discipelen en aan de ganse Kerk voorgeschreven is, wordt door twee Evangelisten, n.l. *Matthéüs* en *Lukas* meegedeeld (Matth. 6 : 9-13, Luk. 11 : 2-4). Dat gebed is ongetwijfeld het allerzekerste en volmaaktste. Want het is ons gegeven en geleerd door Gods eigen Zoon, Wiens woorden de hemelse Vader altijd erkent en verhoort. Het bevat ook in zo kort mogelijke vorm alle dingen, die men begeren moet, en die tot de nooddrift der ziel en des lichaam behoren. Tenslotte is het ook een regel, waarmee al onze gebeden dienen overeen te komen.

Nu wordt hier de *vraag* aan de orde gesteld, of wij ook zo gebonden zijn aan dit formulier, dat men bij het bidden geen ander zou mogen gebruiken?

Antwoord. Christus wil niet, dat wij geheel *en* al aan deze woorden gebonden zullen zijn. Want het formulier is alleen daartoe ingericht, opdat wij de wijze waarop, en de dingen zouden weten, hoe en waarom wij bidden moeten. En wij hebben wel menigmaal bepaalde bijzondere weldaden nodig, die wij ook in het bijzonder dienen te kennen en van God te begeren, zoals er geschreven is in Joh. 14 : 13: „En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen”; Jak. 1 : 5: „Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God hogere, Die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden”; Matth. 24 : 20: „Doch bidt, dat uw vlucht niet geschiede des winters noch op een sabbat.” Daartoe dienen vele voorbeelden van de gebeden, die in het Oude en Nieuwe Testament voorkomen, welke gebeden, wat de woorden betreft, van dit formulier verschillen; zoals het gebed van Josafat (2 Kron. 20 : 6), van Salomo (2 Kon. 8), van Daniël (Dan. 9), van Christus Zelf (Joh. 17), en van de Apostelen (Hand. 4 : 24), en die toch door God verhoord werden. Want daaruit volgt dus, dat het door Christus voorgeschreven formulier gebruikt mag worden, of ook wel mag nagelaten worden.

Bezwaar. Alleen het allerbeste en allervolmaaktste formuliergebed behoort gebeden te worden. Van die aard was het formulier, door Christus voorgeschreven. Want er kan door ons geen beter gevonden worden, en wij behoren trouwens niet wijzer te zijn dan Christus. Dus moet dan alleen dat formulier gebeden worden.

Antwoord. Men behoort alleen dat formuliergebed te bidden, dat het beste en volmaaktste is, niet alleen dat in het algemeen, maar ook dat in het bijzonder elke zaak betreft, waar men om bidden moet. Maar dit formulier bevat alleen in het algemeen de weldaden, waar men om bidden moet, waarom er alle bijzondere weldaden dienen gesteld te worden. En zeker, men kan geen beter woorden en geen beter formulier vinden om de dingen, die men begeren moet, in het algemeen tot uitdrukking te brengen, dan dit. En daarom is in dat opzicht het formulier van Christus het allerbeste en -volmaaktste, waaraan wij ons, als wij in het algemeen om deze dingen bidden,

terecht houden. Maar wat de bijzondere geodeten betreft, waarvan Christus ook wil dat de Godzaligen ze in hun gebeden begeren zullen, dan is dat het beste formulier, dat die bijzondere dingen het allerbeste uitdrukt.

Aanhoudend bezwaar. De bijzondere dingen worden onder het algemene begrepen. Dus warmer Christus gebiedt en leert om te bidden om bepaalde dingen in het algemeen, dan gebiedt en leert Hij ook te bidden om de bijzondere, en daarom is dit formulier ook wat die bijzondere dingen betreft het beste.

Antwoord. Wij geven wel toe, dat ook de bijzondere dingen in dat formulier begeerd worden, maar niet nadrukkelijk. En God wil ook, dat wij met name zullen begeren hetgeen ons nodig is, opdat het gebed uit een oprechte aandoening des harten voortkome. Wanneer wij dan zo bidden, dan wijken wij niet van het gebed van Christus af. Want wij bidden volgens dat gebed, als volgens een regel. De samenvatting van het antwoord is: *Wanneer Christus gebiedt, dat wij iets in het algemeen zullen bidden, dan gebiedt Hij ook, dat wij om alle bijzondere dingen zullen bidden, die daaronder begrepen zijn.* Dus hetgeen in Zijn formulier in het algemeen gesteld is, dat gebiedt Hij ook in het bijzonder. We verklaren, opdat wij daardoor er des te beter toe gebracht worden om onze nood te overdenken en te gevoelen, en vurig te begeren, dat God in onze nood helpen wil. Maar opdat wij dat kunnen doen, zijn ons enkele bijzondere formulieren nodig te bidden, die echter alle tezamen overeen moeten komen met het formulier, dat Christus ons voorgeschreven heeft. Daarom verklaart Augustinus, ad Probum, dat alle gebeden der heiligen, die in de Schrift gevonden worden, in het Gebed des Heeren begrepen zijn. En hij zegt er nog bij, dat het vrijstaat, om met andere en verschillende woorden, maar wel over dezelfde dingen, bij het bidden te spreken; maar dat het niet vrij behoort te staan, om over andere dingen te spreken.